

33.78x35.45	1	11	עמוד	1	מקור ראשון - כותרת	02/2026	96974125-3
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790							

“אם הם נשכבים ככה על הגדר עבורנו, אני אשכב על הגדר בשבילם” :

אנשי השעה

עפרה לקס נפגשת עם מי שעשו לנו את השבוע

“אם הם נשכבים ככה על הגדר עבורנו, אני אשכב על הגדר בשבילם”

אחרי שנתיים של עבודה עם הקהילה היהודית הגדולה בדרום אפריקה - רוב הזמן לבדה, ללא בני המשפחה - דפי קרמר נבחרה לאשת השנה של תנועת “אמונה” ■ רגע לפני קבלת הפרס, היא מספרת על הקשיים שחוותה רחוק מהבית בזמן מלחמה - וגם על המעגלים שהצליחה לסגור: “שליחות היא חיידק”

צילום: יוסי אלוני

דפי קרמר
אשת השנה של תנועת “אמונה” לשנת תשפ”ו
 • בת 53, נשואה לשי, אם לחמישה וסבתא לשניים. גרה בראש צורים: “קהילה מקסימה עם אנשים מיוחדים, תלמידי חכמים, אנשי צדקה וחסד, אבל פשוטים וצנועים”

היה במילואים והצטרף אחרי כמה חודשים, אבל העניין עם האשרה היה אמור לקחת עוד זמן, ובינתיים הוא לא היה יכול לעבוד, ומקום העיבודה שלו הציע לו לחזור. לא היה אפשר לסרב לזה, אז הוא חזר ובעיקר שירת במילואים. “אחרי שמונה חודשים הבת הצעירה שלי גם חזרה, כי היא ראתה שאני שקועה בעבר דה. שישה ימים של עבודה עברו עליי כמו 24 שעות, ושבת של 25 שעות עברה כמו שישה ימים. זה היה הקושי. נשארתי שנה וחצי לבד. בשליחות חשובה המסגרת התומכת, והקהילה הייתה לי סוג של משפחה. הרגשתי שהיא עשתה הכול למען החטופים ולמעננו, למרות האווירה האנטישמית בתקשורת ובמשלה, ואם חברי הקהילה נשכבים ככה על הגדר בשבילנו – אז אני אשכב על הגדר בשבילם.”

לא פשוט להמשיך את העשייה למרות המרחק הרב מהבית ומהמשפחה. “הגעתי לשליחות הזאת גם מתוך סגירת מעגל עם הסיפור של אמה שלי, שהיא ניצולת שואה מילדי טהרן ונפטרה ביום כיפור האחרון. אמי עברה 17 אלף קילומטרים כדי להגיע לחוף מבטחים. היא הגיעה לכאן בפברואר 1943, ובדיוק 83 שנים אחר כך אני מקבלת פרס, והרבה מזה בזכות גבורת נשים. אמה שלי הייתה בת חמש כשהגיעה לארץ עם ארבעה אחים מתוך תשעה, וכלי הורים. יש תמונה מפורסמת של רודה שלי עם הנרייטה סאלר. היא ראינה את רודה שלי, שמעה שהבית היה אחים שלה ולמסגרות דתיות. “כך אמה שלי הגיעה לקיבוץ יבנה, וכתה לתקין של הילדות המוקדמת הקשה שלה. במיוחד אחרי הפטירה של אמי, אני מרגישה שלעבוד בסוכנות היהודית, לסייע לאנשים לעשות עלייה ולמצוא בית במדינת ישראל – זו סגירת מעגל.”

שיש הרבה בני שישים ומעלה ציונים מאוד, שהילדים והנכדים שלהם בארץ אבל הם לא מסוגלים לקנות דירה בישראל. היה שם נציג של ‘אופק ישראלי’, ארגון שעוסק בעידוד עלייה, וכשהוא חזר לישראל הוא נפגש עם כמה גורמים, ומשרד העלייה והקליטה העביר הוראת שעה, יחד עם משרד השיכון, שקבעה שבגלל האנטישמיות בדרום אפריקה, המצב הכלכלי שם והעובדה שהקהילה תרמה ותורמת למדינה – ייתנו לעולים ארבעים יחידות של דיוור ציבורי. יצרנו קהילה של ארבעים זוגות שעלו בתחילת ינואר. הם גרים עכשיו בבניין בנתניה. בעצם, כדי ליצור להם עלייה מוצלחת העתקנו את הקהילה משם לפה. התחלתי את אותו הדבר עם קבוצת צעירים, אבל ‘לא עליך המלאכה לגמור’. המחליף שלי ממשיך עם זה.”

בעקבות המלחמה הרוסר האפשרות להוציא לשי אשרה, נשארת לבד בדרום אפריקה כמה חודשים אחרי שהגעית לשם. איך החזקת מעמד?

“הגעתי למנכ”לית הסוכנות דאו, אישה שמבינה את החרדות והעגוץ של אמה לילי” דים שהם היילים בודדים, ואמרת לה: ‘תשמעי, אספתי שמות של 75 אימהות להיילים בודדים, ש-95 אחוזים מהם נמצאים בחוץ. לא נתנים לילדים לבוא לחופשת מולדת, אז בואי נביא את האימהות אליהם’. היא נתנה לי 200 אלף דולר ואני הוספתי על זה עוד, והוצאנו לישראל ארבע משלחות של כל האימהות. גם אני הייתי או סוג של אמה לחייל בודד. הייתי רחוקה מהד חייל שלי בארץ, והבנתי לליבן. קראתי למיזם הזה ‘לביאות’.”

עסקת גם בעלייה?

“כן, בשנה הראשונה ארגנתי אקספו לעי” דוד עלייה, והשתתפו בו כל הגורמים שמי” סיעים לעולים חדשים ויכולים להסיר חסמים. הבאתי את גולן ואך, והוא וזהה בידי ארגון BDS. בהנחיית סגנית השגריר הוא נאלץ לחזור לישראל כדי שלא ייעצר. ביריד הבנו פרופלסטינים כמו באירופה. יש הרבה נוצרים פריישראלים, ואת הולכת ברחוב ולא מרגישה אנטישמיות. אבל צריך להיאבק בארגוני החרם ולשמר את דעת הקהל הנוצרית הפריישראלית. עבדתי עם ארגונים נוצריים כדי להביא את הסיפור שלנו, וכדי שה-BDS לא ישתלט על השיח ונשאיר את הזירה בלי מענה.”

החזילים הבודדים שהגיעו מישראל לדרום אפריקה היו תחת איום מעצר בארצם. איך זה קרה?

“בתחילת המלחמה התחלתי לקבל טלפר נים מתוסכלים מאימהות ומבני משפחה של חיילים שמשמרתים בצה”ל. הם סיפרו שהצבא לא מאפשר להם להגיע הביתה, אפילו לא כדי להיפרד מהסבתא שנמצאת על ערש דרוי, למשל. אחרי עוד ועוד שיחות כאלה הבנתי שיש פה מגמה, ובמקביל התגלגל לידיי סרטון של השרה ליחסים בינלאומיים של דרום אפי ריקה דאו, נלדי פנדור. ארגוני ה-BDS ליקטו מהרשתות תמונות ושמות של חיילים בודדים שעשו עלייה ושירתו בצה”ל, הסרטון הציג את השמות והתמונות, ובסופו אמרת פנדור: “התחלה הכושית. היה מדהים לראות כמה התרבות הישראלית עוסקת בתיקון עולם”.

אחרי השליחות הראשונה המושבת את העשייה במגוון תפקידים בחברה האזרחית. מזה הביא אותך לצאת שוב לשליחות?

“פשוט קיבלתי הצעה. לפני שלוש שנים הייתי בפגישה בסוכנות בשל תפקידי כמנכ”לית ארגון ‘עתיים’. אחד הנוכחים בפגישה היה בעבר שליח בדרום אפריקה, אז חל”קנו חוויות. אמרתי לו: ‘איוו נפלאה הקהילה היהודית בדרום אפריקה, מחר הייתי חוזרת’.

הוא שאל ‘את רצינית? אנו מחפשים אנשים טובים שמכירים את הקהילה והקהילה מכירה אותם. תגישו מועמדות’. יצאתי מהפגישה, סיי פרתי לשי, שאלתי אותו אם הוא בעניין, והוא אמר: ‘מה השאלה?’. שליחות היא חיידק. משם זה התגלגל, והתקבלתי. התפקיד שלי היה לנהל את כל העניינים שקשורים לסוכנות היהודית בקהילה – החל בחינוך יהודי וציוני בבתי הספר, דרך הסברה ומאבק באנטישמיות, חסון וביטחון פיזי של הקהילה, וכלה בעלייה”.

ספרי על הקהילה היהודית בדרום אפריקה. מצבה השתנה בגלל המלחמה?

“זו קהילה ציונית מאוד. שנה אחרי שבנימין זאב הרצל כינס את הקונגרס הציוני הראשון, ב-1897, הקימה הקהילה את הפדרציה הציונית בדרום אפריקה. מיד ב-1948 הקהילה הקימה את הזרוע שלה בישראל. אין לזה אח ורע. היום יש שם בערך 48 אלף יהודים. הייתה הרבה עלייה בתקופת הקורונה. “בדרום אפריקה ישראל נזכרת כמי שסייעה לשלטון הלבן בתקופת האפרטהייד ומכרה לו נשק. זה נגמר, אבל על התשתית הזאת התפתחו כל מיני ארגוני חרם פרופלסטיניים, והגמשלה לא עושה דבר כדי למנוע את זה. בדרום אפריקה אין אנטישמיות מובנית או קהילות של ערבים ויהודים שיומתי הוא שבוע הספר העי” כ-1,500 תלמידים הגיעו לפגוש את היופי והעומק בתרבות הישראלית, ובמיוחד בספרות הישראלית. למשל הספר ‘דירה להשכיר’, שבה קשר הדרום אפריקני הוא מטורף, עם החזיר הלבן והוא קיים עד היום.”

שלוש דפי, מזה שלומך?

“ברוך השם, מתאוששת משנתיים עמוסות של שליחות, עבודה עם מוטת כנפיים רחבה, רחוקה מהמשפחה, מכן הזוג, מהילדים ומהנכדים. את הזכייה בתואר אשת השנה של ‘אמונה’ אני עדיין לא מעכלת, היא באה לי בהפתעה. הגישו את מועמדותי בלי להגיד לי. לא יצאתי לשליחות בשביל פרס. עשיתי את זה מתוך אמפטיה ואהבה גדולה ליהדות התפוצות ול”קהילה היהודית בדרום אפריקה”.

זו השליחות השנייה שלך שם. איך הגעתם לזה?

יצאתי לשליחות כי שני ההורים שלי, זכרם לברכה, היו עולים, ניצולי שואה. הש”ליחות הראשונה הייתה לפני עשרים שנה. בן הזוג שלי, שי, היה שליח מרכזי של בני עקיבא בדרום אפריקה מטעם הסוכנות, ואני ניהלתי את בית המדרש של אמונה. מבהינתי הזכייה מטעם אמונה היא באמת סגירת מעגל. “דרום אפריקה הייתה אז שונה. הקהילה היהודית הייתה גדולה פי שניים ומנתה כ-80 אלף יהודים, והרגש האנטיישראלי היה בחי”תוליו. בית המדרש של אמונה שם היה מקום חשוב לנשים. הייתה מגמה חזקה של חזרה בתי”שונה בקהילה, והרבה יותר נוח להיות במקום החרדי, הלא ציוני, והלא מכה על חטא בסגנון ‘למה אני פה ולא עולה לישראל’. ראיית שבת מדרש אחרים לא מביאים את תורת ארץ יש”ראל, והחלטתי שבת המדרש שלי יהיה עם טעם של מדינת ישראל ותקומת עם ישראל בארצו – וזה הצליח. בית המדרש הזה פרח, והוא קיים עד היום.”